

ОБЛІКОВА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ БЮДЖЕТУВАННЯ

Сучасна економічна наука література не ідентифікує єдиного трактування бюджету. Різноманітні погляди науковців не дозволяють чітко позиціонувати його концептуальну сутність і особливості застосування.

Проаналізувавши безліч інтерпретацій поняття «бюджетування», вважаємо найбільш адекватним трактування цього терміну Американським інститутом дипломованих бухгалтерів з управлінського обліку – «це кількісний план у грошовому виразі, підготовлений на певний період часу, що вказує на планову величину доходів і витрат, які слід здійснити протягом визначеного періоду, і капітал, який необхідно залучити для досягнення поставленої мети [1, с. 5].

З метою налагодження ефективної системи бюджетування на підприємствах України доцільним є врахування багатьох факторів та особливостей сучасної економіки, зокрема стосовно ідентифікації параметрів обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту підприємств у розрізі внутрішнього і зовнішнього середовищ для уникнення ризиків глобалізації [2, с. 109].

Серед основних завдань бюджетування Тирінов А.В. виділяє наступні: «виконання стратегічних цілей; задоволення інформаційних потреб; планування діяльності; інформаційна підтримка фінансового стану; формування обліково- інформаційної бази для управління проектами; контроль фінансових ресурсів підприємства; контроль виконання статей бюджету; стимулювання працівників; аналіз майбутньої прибутковості з урахуванням різних сценаріїв [3, с. 150].

Повною мірою ідентифікувати бюджетування вважаємо можливим шляхом диференціації його видів і послідовності формування. Початковим доцільно визнати бюджет продажу, він повинен містити інформацію про запланований обсяг реалізації продукції, ціну й очікуваний дохід. Бюджет виробництва повинен передбачати складання виробничої програми, визначаючи заплановані номенклатуру й обсяг виробництва продукції. Бюджет витрат на виробництво включає нормативи прямих і непрямих витрат. Бюджет використання матеріалів включає кількість матеріалів, необхідних для виконання виробничої програми. Бюджет прямих витрат складається на підставі даних бюджету виробництва і встановлених технологічних норм. Бюджет загальновиробничих витрат повинен відображати накладні витрати, пов'язані з обслуговуванням виробництва. При цьому важливим є врахування бази розподілу накладних витрат. На основі бюджетів прямих і накладних витрат слід розраховувати бюджет виробничої собівартості продукції. Бюджет собівартості реалізованої продукції варто уже розраховувати на підставі бюджету виробничої собівартості продукції. Бюджет доходів відобразить доходи від реалізації, іншої операційної діяльності та інші доходи. Бюджет фінансових результатів повинен передбачати розрахунок прибутків і збитків від реалізації продукції та інших операцій, тому складається на підставі вище розглянутих бюджетів, додаткових розрахунків і нормативів. Бюджет грошових коштів доцільно складати на підставі розроблених бюджетів продажу, виробництва, собівартості продукції, доходів, витрат і фінансових результатів. Завершальним етапом бюджетування доцільно визнати складання бюджетного балансу, який повинен консолідувати інформацію про прогнозний очікуваний фінансово-майновий стан підприємства.

Список використаних джерел

1. Американський інститут дипломованих бухгалтерів з управлінського обліку. Ідентифікація понять і процедур. К.: ФОП Іванишин, 2021. 57 с.
2. Бруханський Р. Ф. Ідентифікація параметрів обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту сільськогосподарських підприємств. Аграрна наука та освіта Поділля: збірник наукових праць міжнар. наук.-практ. конф. Ч. 2. [14-16 березня 2017 р., м. Кам'янець-Подільський]. Тернопіль : Крок, 2017. С. 109-111.
3. Тирінов А.В. Організація бюджетування на підприємстві як частина управлінського обліку. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2019. № 34. С. 149-152.